

ЛИТЕРА МЛАДЕНОВАЦ, 2026.

В. В. ПРЕСТОВИЋ
ЦРВЕНЕ УШИ
ИЛИ ЛУБИН НА СУВОМ
(ГЕНЕАЛОГИЈА ИШЧАШЕНОГ КОЛЕНА)

Издавач

Литера Младеновац

Уредник

Сања Сарић

Графичко решење

В. В. Престовић

Штампа

Пиксел Студио, Младеновац

Година издања

2026.

ISBN 978-86-81010-57-0

**В. В.
Престовић**

Црвене уши

Или Лубин на сувом

(генеалогија ишчашеног колена)

ЛИТЕРА МЛАДЕНОВАЦ, 2026.

Copyright © 2026. В. В. Престовић

Неопходна етимологија

Морон (именица)

Значења:

(значење изведено преко синонима) клада, необавештеник, цепаница, будала, дудук, орангутан, тикван, зевзек, гимпл, клипета, шупљоглавац, теле, дебил, идиот, букварац, балван, празна глава, имбецил, телац, тврдоглавац, тиква, мајмун, глупак, пањ, празноглавац, **морон**, волина, ован, сом, магарац, фам. тутумрак.

Синоними:

клада, необавештеник, комша, цепаница, будала, дудук, орангутан, тикван, зевзек, гимпл, клипета, шупљоглавац, теле, дебил, идиот, букварац, балван, празна глава, имбецил, телац, тврдоглавац, тиква, мајмун, глупак, пањ, празноглавац, **морон**, волина, ован, сом, магарац, фам. тутумрак, трамп (енг. trump).¹

мушки род – духовита глупост, духовита бесмислица, мисао која на први поглед садржи у себи неку противречност, а ипак оба појма стоје један поред другог и везују се у један појам, нпр. неми глас, гласна тајна, паметна будала, речито ћутање и сл. (грч.)

мушки род – душевно заостао човек, дебил.²

Морон је термин који се некада користио у психологији и психијатрији за означавање благе интелектуалне ометености. Термин је био блиско повезан са америчким еугеничким покретом. Када је термин постао популаран, психолошка заједница га је мање користила, јер се чешће користио као увреда него као психолошки термин.

Реч је први пут употребљена (медицинско значење) почетком 20. в. По неким изворима реч је сковао психолог Хенри Х. Годард на следећи начин: старогрч. – **μωρός (мѠрос, глуп)**

Реч се из енглеског језика проширила у друге језике. Даље порекло, као повезивање са санскритом, није етимолошки оправдано нити прихваћено.³

Израз **МОРОН** се састоји из 5 карактера што је за 3.8 мање од просечне српске речи. Садржи 2 (40%) самогласника, што је за 2.8 процената мање од просека. Написано уназад: **НОРОМ**.⁴

Морон (шп. **Morón**) је град на Куби у покрајини Сијего де Авила. Према процени из 2011. у граду је живело 56 588 становника.

Морон (шп. **Morón**) је град у Аргентини у покрајини Буенос Ајрес. Према процени из 2005. у граду је живело 280 561 становника.

Морон је насеље у Италији у округу Долина Аосте, регион Долина Аосте.

Морон де ла Фронтера (шп. **Morón de la Frontera**) град је у Шпанији у аутономној заједници Андалузија у покрајини Севиља. Према процени из 2017. у граду је живело 28 073 становника.

Морон (шп. **Morón**) насеље је у Мексику у савезној држави Тамаулипас у општини Алдама. Насеље се налази на надморској висини од 6м.

Морони (арап. موروني, фр. **Moroni**) је главни град источноафричке острвске државе Комори. По процени из 2011. град има 54 000 становника.

Моронска киселина је органско једињење, које садржи 30 атома угљеника и има молекулску масу од 454,684 Da.

Лубин (лат. *Dicentrarchus labrah*) припада породици **лубина** (**Moronidae**). Уз обалу Јадрана добио је тридесетак сличних и различитих имена. Најраспрострањенији назив је **лубин**, реч латинског порекла која вуче корен из речи лупус, што значи вук.⁵

¹ *Викиречник: Слободни речник*, 2. март 2023, sr.wiktionary.org

² *Правац.Значење: место где речи добијају значење*, доступно на *pravac.com*

³ *Wikipedia: The free encyclopedia*, 13. децембар 2025, en.wikipedia.org (слободан превод са енглеског.)

⁴ *ŠtaZnači.com: Definicije i značenje srpskih reči*, доступно на *staznaci.com*

⁵ *Википедија: Слободна енциклопедија*, 19. април 2025, 30. мај 2025, 22. јул 2025, 7. април 2024, 11. април 2025, 29. јун 2025, sr.wikipedia.org

*За све изворе коришћена је одредница „морон“, датум првог приступања 3. 2. 2025, датум последњег приступања 29. 12. 2025. У фусноти резултата претраге са сајта *Википедија: Слободна енциклопедија*, датуми последњих измена поређани су хронолошки. Мотив, као и резултат ове претраге, поред очигледног, подложен је слободној интерпретацији. Нису наведени сви резултати.

Црвене уши

Или Лубин на сувом

(генеалогија ишчашеног колена)

„Чудна си ти животиња – рече коначно – танка као прст...“
„ Али сам моћнија од краљевског прста – рече змија.“

А. де С. Е.

Фам. Приликом неке од многобројних селидби, моја жена је извукла из једне од кутија са књигама, ону стару фасциклу и цртеже у њој.

Уследили су фото-албуми, и мој дневник. Албуми са сличицама. Неколико сачуваних сликовница и бојанки. Картонске слагалице причвршћене лепљивом траком на полеђини. Свеска у којој сам писао прва, неспретна слова, и ређао налепнице из жвакаћих гума. Први цртежи. Неки прекуцани записи, као и они писани руком, у свескама с којих су стргнуте корице. Исечци из новина који су пратили каријеру једног спортисте. Други исечци, из некадашњих магазина, пуни бајковитих природних предела, залепљени по листовима једне велике свеске.

Ту је била и прва књига коју сам као дете добио од мајке, са назнаком да то – свако дете мора да прочита, без изузетка.

На корици књиге стајао је плавокоси дечак у дугачком реденготу, с рапиром у руци. Изнад њега је писало „Мали принц“.

И ја нисам био изузетак.

Цртеже сам после дигитално обрадио. Потом доцртао један који ми се кроз обнову сопственог интересовања за то сам од себе наметнуо (кухињу стана у који смо се тада доселили). Одабрао сам најуспешније међу њима, и наденуо значења тамо где су се она већ полако откривала. Остало сам спаковао по стану.

Мала плава књига недељама је остала на столу.

I

Кућа без зидова

Фам. То је коњ. Статуета коју је у фабрици „Петар Драпшин“, (на своју руку и за своју душу) годинама пре мог рођења излио мој деда; једино да бих је ја касније офарбао уљаном бојом у црно, и без икакве друге јасне намене. Нема пола своје предње десне коњске ноге.
Такав је затечен.

Фигура је ипак симболична по много основа. Њена осакаћена лепота, као и лив употребљен да настане таква ствар, а не нека друга – а не оно чему је лив првенствено био намењен, макар као отпадни материјал – потом њено преметање без циља по породичној кући, уз неколицину других статуета: све то говори још и о цртежу који ће се изнедрити из моје руке неколико деценија после.

Па као и све чему се траже разлози, ако се мало загребе ка сржи, и тај цртеж говори о томе зашто је настао.

Баш он, а не нешто друго.

Какву то улогу има. Коначно и шта се све из те коњске симболике могло закључити, из позиције – или насупрот позиције – у којој је изнедрена. Једном, потом други пут.

Уметност обликована где и кад јој није место. Небитна како не би била неумесна. Погрешно употребљени материјал, труд и време. Непристојна занесеност тежњом. Изневерена очекивања. Окрњено трајање.

Бити статуета сакатога коња.

По сваку цену.

Кратка тама

Прошла је уз кревет, испод мојих ногу.
Раширених руку прилази прозору.
Крилом преко крила пакује небеса
У себе: то се кратко чује као
Цијук. Светлост гасне у ваздуху.
Потом цури под завесом.

Разјарени точкови напољу,
Који су се тресли над калдрмом,
Као да се отресају бува; као
Преморени нерви, оболели,
Нерви сагорели једном неповратно,
Напрасно утихну.

Цео свет из књиге у мојим рукама
Разасут за трен. По улици
У којој сам одрастао
Керови посрћу у балавом трку.
Преко лоше испресованог шљунка
У асфалту, одзвањају дечији ролери.

Сепија

У тој кући висе
Повешани по столицама.
Ногавице и рукави
Старих панталона, изрибаних блуза.
Крагни залепљених за наслоне.
Ормари су давно закључани.

Пред креденцом пуним чаша,
Она једва извирује из кревета.
Држи прахер под прстима.
Руке на трбуху.
Мушице на њеном челу добро
Разумеју:
Треба ићи камуфлиран у капљицу зноја.

Преко бора – ко преко ровова.
Стрпљиво се уздати у исход –
Он је неминован.

Она се не миче. Тути. Чека.

Напољу је трава до колена.
У бршљан и коров обрасла тараба.
Процветао, јоргован на сунцу се грана.

Ограда је у дну степеница
Испуцала, крива.

По олуцима косо исписане речи.
Подрум воња на кокошке.
Цвеће вири из конзерви.

Поред стазе пробушена лопта.

Два свезана кера изнебуха лају.

На капији то коначно нисам ја.

Зелени мачак

Оне су се смењивале редом.
Поименце, свака мачка.
Могле су се лако распознати
Док пролазе
Кроз полупан, за то скројен прозор
Под завесом; како
Увијају реповима.

Зелени је мачак, ипак,
Био неминовност.
Морао се звати Раде, бити већи
Од осталих.
Он је заслужио место
На грудима,
Свој лежај уз пећ. Ћебе на кревету.
Хранио се, мазио пре свих.

Препознатљив по
Сложеним шарама на боку.
По великој глави.
Међу окоћеним мачићима,
Поштећеним,
Тражио се увек Раде.

Ако којим чудом изостане.
Или у јарости баш изгуби главу.
Скоро да је неприметно.

Мирно тече тај спартански живот.
Дубока је јама себи сличних.

Чак те нико ни не криви.

Улазиш кроз прозор подигнутог
Репа и лежеш на место
Оног кога нема.

Пикова дама

Учио је да сабира на таблићу.
Седам и шест тринаест –
Седмицу и осмицу нема шта да носи.
Ако на то бациш пет,
Постоји могућност
Да се ослободиш аса или пуба.
Мада је то ризик с друге стране.
Треба потегнути попа,
Док је више карти на талону.
Правити се луд.
Онда га покријеш са осам и шест,
И све карте твоје.
Сем оне седмице,
На коју се успут накачила тројка.
Ас се никада не баца
Кад је на талону више карти.
Али ако ризикујеш,
Опет ћеш седмицу да оставиш саму.
Неизбежно: све пада у старту,
Ако деда има даму.

Кнедла у грлу

С лонца на шпорету
Пуцају мехури.
Крезава варјача потања
У воду.

Мајка искувава веш.

Он седи на столици
Гологуз:
Очаран је тим призором.

Ако некад побркају
Лонце и поклопце,
Може да поједе ове гаће?

Сигурно се тако
Гутају страхови.
То кад си сит свега.

Тешко гута мајчин поглед.

Столпник

Ујак се уздао у живот *post mortem*.
Само под условом да су живот,
А и смрт,
Спаковани у кафани „Тројка“.

Тог прохладног септембарског јутра,
Кад после колача, и млевеног жита
С једном малом пободеном свећом
По средини, посложених по крпама
На црквеном поду,
Седнеш за умашћен карирани сто.

Предухитри вечност:
Можеш да стучеш три-четири водке
С лимуном и малом киселом
Док поп не обави своје.

Први сусрет с богом

Две недеље стоји вода
Спремна у чинији.
Босиљак се круни по столњаку.
Свећа се извија како је поставиш.

Тамјан за то време
Помало мирише.
Босиљак такође.
Кућа се поспрема.

Сваког дана отклапаш чинију
Да провериш да се вода
Није усмрдела.
Свако јутро погледаш кроз прозор.

Кажу да је једном врата отворио он –
Хвата их на пречац.
Затиче га неспремног.
Пита где је мајка.

-Ко је био то? Затим пита баба.
-Неки човек, каже с треском.
У процепу врата
Стоји црна сенка.

-Дете па шта зна.
За њега је то све игра.

Жмарци под тепихом

Прво вече након
Поправке ТВ-а
То је био свечани тренутак.

Сви гледају Есмемалду,
А он прелистава
Збирку исечека голих жена
Из новина свога деде.

Нико га не гледа.

Једну од сличица подвлачи
Под тепих.
То је осетио као нагон.
Ствар нечега унутарњег.
Отимање испод пупка.

Неколико година отад,
Опет преврће фиоке.
Сетиће се слике под тепихом.

Пролазе га жмарци док пикира
Место где је оно вече
Подвукао прсте.

Беживотан, влажан траг на њима.

Пред капијом

Лета својих детињстава
Провели су под јабуком.

Две пластичне столице.
Два места до улице.
Два најбоља друга.

Ујутру су испраћали
Људе на посао.
Поподне их поздрављали.

Између је био безграничан
Простор њихових замисли.

Кад зазими, ту су нарастале
Две гомиле снега.

Врапци чепркају преко леда.
Јабука се стреса.
Небо оцацима намала облаке.

Они дахћу у промрзле прсте.
Вуку санке на превоју.

Сведочиће један другом
Време за тај спуст.

Уска пукотина

Зима, пред вратима.

Касније се јавља тек у неколико
Замрзнутих слика у сећању:

Лед скупљен у шиљак,
Нишани у бетон.
Надстрешница ињем рашчупана.

Летњи призор на улици:

Низ благих кривина.
Бандере се уздижу из крошњи.
Звонара на раскршћу чучи.

Наспрам свега небо.

Тајна је у томе
Шта стаје у наум.

Однос и припрема
Више страна и фактора како би се
Пронашло значење.

Тако ствари
Попримају облик
Архетипских слика, и још више.

Оне првобитно буду невидљиве.
Или не постоје.

Испод свега земља.

Тек накнадно, дакле,
Из главе дечака
Једна слика јавља се звоњавом.

Облаци се зраком растављају.

Паралелно,
Пукотина у бетону спремна је
За сношај.

Кокошија рапсодија

Ја сам птица
Којој бабе на пролеће
Поткресују крила.
Јури по дворишту
Моја сасечена нада.

Моје мало обескриљено
Кокошијанство.
Моја глава
На крвавом пању
Сећања.

Ненајављен гост

То је било неизбежно.
Петало је на тараби.
Детлић изнад њега кљуца у бандеру.
Керови сад ћуте.
Тако је ту увек изгледало лето
Кад све куња од врућине.
Кад све кљуца.

Он на једном пању седи.
Преко другог лупа клепац
По сечиву.
Груди су му преплануле.
Као и рамена.
Знојем с чела подмазује метал.

Она качи веш, па га прска цревом.
Тако га испира.
После и одатле капље.
Тупка.
Трава је пред кућом сажежена.
С прага пљушти вода од судова.

Сутра је другачије.

Он ујутру замахује пробно.
Качи торбу на косило.
Око струка пола исечене флаше

И унутра брус.
Из цепа му вири флашица ракије.
Остатак га чека са дневницом.

Раштимован петао на плоту
Никад неће разумети
Да га држе за будилник.
Птица изнад њега да је
Пробушила мртво дрво.
Тек ће с мраком залајати
Керови по селу.

Она ће га трипут тражити у круг.
Он ће опет да пригрли капију.
Она да га после ишамара.
Или ће он њу.
Поделиће по правилу плен.

Врата подупире сломљеним
Креветом.
Спушта до узглавља дволитру ракије.
Она лежи у кујници.

Видеће се опет за четири дана.
Баш тог дана покипеће кафа на шпорету.
Једна мала сумња у вечито
Посетиће њихов дом.

Скоро неприметна.

Резидба

„Где птица пева најлепше –
птица пева најлепше на свом породичном стаблу.“

Ходоровски/Кокто

Деда:

У плећима црвен
Попут папагаја.

С рамена му виси зарђала
Тестера.
Секиру је стего за ушице.

Унук:

Пред њим гране падају у траву.
Намах кроз дрвеће
Промалја се небо.

Чује замах
Алатастих неизраслих крила.

Мук.

Гаргамел

Баба је мешала презиме
Редитеља
С презименом будућег
Председника.
Плава печурка аутобуског стајалишта
Ивичи се у слојеве рђе.
Косе капи кише пролећу у круг.
Изнад главе тутњи.
Улица се испред губи
Под потеклим потоцима.
Неколико рупа у асфалту
Чини микросвет мрављих океана.
Жваке и пикавци. Гомила ципела.
Поцепане налепнице.
Шкработине фломастером.
Бљузга.
Однекуд се шири мирис
Мокрог кера.
Одећа им испарава.
Тискају се под печурком.
Свакоме је једва изнад струка.
С времена на време заплусне их
Неко у пролазу.
Узвраћају псовком.
Опет мисли на штрумпфове.
Откад су му рекли да је то печурка,
Прогања га попут Гаргамела

Мисао о томе.
Понекад га плаше нелогичне ствари.
Оно што не може да повеже
У јасну целину.
Кад причају одрасли,
Неопрезно.
Питао је једном мајку
Откуд да се тако зове
Онај град,
Који у последње време
Пречесто помиње.
Прибијен уз њу,
Срче на сламчицу
Колу са шећером,
Увлачи образе. Трепће.
Она седи, пије кафу
С другарицом.
Рекла му је како никад није
Поменула
Такав град – да то не постоји.
А што му је чудно,
То је његов проблем, јер га нема,
Ни града, ни иког у њему.
Не питај је такве ствари.
Не мисли о томе.
Самохране мајке саме хране
Своју децу.
Сад замишљај ваљак.
Велики се жути ваљак споро
Покреће улицом.

Ујака је једном упитао
Шта су то порњићи.
Овај је другарима
Причао уз пиво
Неколико врло битних, рекло би се,
Неколико сочних детаља одатле.
Сви пухћу кроз усне.
Сви имају лица
Каква не разуме.
Мада јесте проценио
Како може да га пита.
Да није срамота.
Рекао је кад порастеш.
Сазнаћеш то сам.
Видећеш кад дође време.
Мењали су тему.
Све је било нејасно у томе.
И како се смеју.
И када га погледају.
Оно што шапућу.
То после збуњује.
Одакле да почнеш?
Шта сад да замишљаш.
Док не стигне аутобус,
Баба увелико већ режира
Судбину државе.
Име председника
Има јасне одреднице.
Ту се знало о чему се прича.
Шта се на ту тему мисли.

Није било никаквих проблема,
Никаквих порњића.
Сешће на бутине једне цуре
На седишту напред.
Сваки пут се сажале на дете.
Баба не мора да седи.
Баба ће да стоји над дететом.
Поточићи кише сад се
Сливају низ прозор.
Ту још јаче смрди на керове.
Сви кратко ућуте.
Њене груди стискају му теме.
Велики се жути ваљак споро
Покреће улицом.

Матадор

Побацани стрипови по соби.
Скршене играчке.
Уништена младост једне младе мајке.

Завеса се вијори на ветру.

Аутићи умеју да лете,
(Коцкице, кретино, бетмен)
Сада си сазнао.

Бик избоден копљем –
Поклон с летовања од твог оца –
Роговима забада у земљу.

Ништа више се не мрда.

Са прозора виси сломљена карнишна.
Слеже се прашина.
Мајка фркће на јастуку.

Цигански романсероња

Није подносила његово
Дречање: То дрхти од ветра,
Као да је циган,
Боже ме опрости, као да је луд.

Први пут је, ипак, савладао страх
Кад се помирио да је то у лонцу
Баш његова глава.

Храбрости се кувају полако.
Претходно се домаме олујом.
Чучиш на тераси, изгнаник из мајке.
Скупљаш по гаћама.

Кад прокључа крв,
Онда се још неко време хлади.
У први се залогај подува:

Онај што се држи под језиком.
Парче мяса од ког после
Креће изједање. Гозба
За нечије туђе, гладне очи.

Црвене уши

Заглављене главе у огради
Мора да је осећао како немир
Има хладан и огроман језик.
Како му се пење уз колена.

Мора да је зајецао
Кад су му се шаке ознојиле,
А фарба на њима почела да крца,
Попут зрнаца шећера.

Одавно је време да свет на том стане.
Добри ватрогасци из његове главе,
Ватрогасци спремни на најгоре,
Завијајте улицама.

Пресеците немир оштрим дисковима
Који пљују звезде преко ваших
Галаксија, звезде вреле, сјајне.
Непребројне искре падалице.

Извлачите те црвене уши.
Макар да све падне: степениште,
И кућа са кровом. Макар
Да се сруше над нама небеса.

Да га после мрзе због слабости.
Да се смеју тој глупости

Од које је скоро главу изгубио.
Да га нико никад не схвати озбиљно.

На парчету тла, попут Малог принца,
Он се руши од умора.
Мора да је, сломљен у плећима,
Већ тад разумео.

Мртва природа

С кућице на крушки у башти
Висе мердевине од плетене јуте.

Једна истурена грана
Спремна је за терет ујаковог
Обећања.

Под њом виси уже.

Тако лелујају једно поред другог,
Мердевине; од њих омча.

Гумица оловке клизи по папиру.

Мртво лишће сада
Пада слободније.
Крушка без терета зараста у траву.

Ништа није притиснуто
Сликом празне бесмртности.

Земља дише.

Пад куће без зидова

Први дели деда.
Ујак стиже раније са посла.
Баба спрема дневну собу.
Ништа се не прича мајци.

Пресложиће карте на талону.
Придодати једног попа и повући
Једну даму.

Други дели он.
Оставља за собом почишћен
Талон. Празну собу с погледом
На град.

Она стоји на прозору.
Проверава исход.
Пребројава рецке.

Лустер се лелуја над столом.
Пиксла стоји празна.
На врх куле положена карта.

Зидови задрхте под њеним прстима:
Карта за картом се ваља.

Даље не рачуна.

Калем

„Сламнати простирач
разастро сам у пољу
– гледам цват шљиве.“

Бусон

Играју се испочетка
Кад ишчешу зубе.

Прво извирују
До пола зеница.
Онда се у скоку
Дохвате канцама.

За то време он залива
Стабло шљиве –
Оно је свенуло.

Тако себи даје наду
За обновом.

Кад керови опет
Запишају његов труд,
Коначно ће моћи
Да се лати мисли
Како се обнавља
Једино у смрти.

Почиње да режи.

Исус пред продавницом

Испод стрехе од салонита,
Псу под репом извирују муве,
Као испод леша.
Он говори о чудима
И држи у руци флашу хладног пива.

С чесме испред засраног клозета,
У бетонско корито одјекује сунце.
Из корита, споро,
Као да од тога сад не прети потоп,
Излива се у прашину негде на одводу.

Одувек сам осећао тежњу
Да што боље опонашам људе.
Корак по корак ка томе
Да природно срасло несхватање света –
Неприродну индиферентност у себи –
Искореним.

Христ је опет у пустињи.
Предан искушењу од ког подрхтава
Јабучицом испод браде,
Гугљај пива повлачи са стрепњом.

Сунце му се пење до прстију.
Расте на ноктима као
Огромна гљивица.

Подешавам израз лица.
Тешко гутам од прашине.
Свих дванаест пари скупљених ушију
Стрижу око мене.
Један пар се чуљи.

Неко је касније одврнуо чесму.
Оно псето тад се налокало воде.

Ја сам отрчао кући да се опет родим.

„Свет спољашњи у нескладу. Моја туга у окну посматрача.“

В. В.

II

Зидови без ушију

Фам. Цртеж коња јесте тек мој други рани цртеж. Оба сам нашкрабао у малом временском размаку, док сам се кратко заносио мишљу како ћу се бавити сликарством.

Онда кад је баш тај занос, сам по себи, есенција бивствовања, а склоност ка цртању тако – тежња ка сликарству као логичном следу.

Први цртеж, ипак, за разлику од коња, који је по свему истинит и симболичан, (ако се под истином сматра оно искуствено, опипљиво, појавно) био је једино симболичан: девојка, дакле. Ни најмање истинита.

Тих година она није могла тако да покаже груди, увијена у јорган на мом кревету, косе уплетене у прстима, како бих је ја нацртао. Или већ радио с њом шта год друго. Као што је с оним ливом било предвиђено да се ради шта год до тај беспотребни коњ. Није могла ништа. Пошто није постојала. Могао сам само да је замишљам.

Ипак, изашла из моје главе, као некад обескриљени, сакати Пегаз из замисли мога деде: девојка се могла исто тако испунити значењима. Отуд се та значења лако откривају данас, као, још једанпут, свугде где се траже. Да би они после мене, можда обојили њено месо, као што сам ја обојио ону статуету. И то ће већ бити наслеђе. И попримиће нова тумачења.

Одредити, дакле, грану којој то припада.
Скресати остале.

Панонија

Напољу трепере последње светиљке.
Улице су забрујале јаче.
Небо на плафону бледи.

Ускоро ће да зазвоне звона цркве попут
Звона за умрле у мом крају.
Недосањано, јутро тегли
Терет будног.

Свиће узалудно.

Подови ми шкрипе под ногама.
Потом шкрипе ручице прозора.
Борови доносе мирис мора.

Тамо негде уместо овога сада шушти Јадран.
По последњи пут,
Бићу тужан као Пан. Он и ја
Под небом без одраза.

Смирна

Кад уз кафу испуши цигару,
Она иде на посао.

Ја остајем у кревету као
Витрувијев човек, беспосличар.

Сунце кроз ролетне
Решета по зидовима.
Прелама се од дуванског дима,
И пада по поду.

Зидари из дворишта поред
Застану са градњом.

Као да им на ногама
Сад порасте маховина,
А на уста лију водопади.

Кад запишти воз,
Ја помислим то пристижу лађе
Са теретом свиле и бибера.

У луци под сунцем лежим. Миран.

Делфи

Како би се утврдила здравост
Црног лука, главица се мора притиснути
Прстима на оба краја.

Жене на пијаци не знају баш увек
За ту тајну. Или не говоре.
Мени, одабраном, пада просветљење.
Један мали поклон
Насмејане Питије за тезгом.

Неизбежно, један прст је палац.
Другу страну стискаш кажипрстом.
Мада је то већ лични избор:
Треба одредити прст од поверења.

Трулеж тако попусти под стиском.
Ако је присутна.
Осети се извесна мекоћа,
Као код свега зло болесног.

Споља, то најчешће буде
Сасвим добар лук.
Можеш га пипати колико ти воља.
Из слоја у слој, он се увек поквари
Од срца – гласи пророчанство.

Продавац магле на бувљој пијаци

Они никад нису проводили ноћи
По хотелу.
Подизали буку.
Навлачили скупе крпе.

Он се ипак труди
Да не буде трговац
Чарапама
И јефтиним женским гаћицама.
Мада то продаје, између осталог.

Купујем ексере,
Да изнад кревета распем
Породичне слике.
Њега чујем како виче:

...једно небо у очима.
Један облак у мислима.
(Јетра га издаје.)
Муда радо мењам за
Бубреге...

У фиоци не држе кондоме,
Кикоћу се.
Праве децу. Раде другачије
Од онога како им се каже.

Нису пуно остварили.
Воде живот натенане.

Глас му копни док одлазим
– Моји прсти смрде на метал –
Каквим ли се вешом крије
Таква огољеност?

Неколико ноћи узастоппе
Сањам
Да се, голога дупета,
Мигољим кроз гомилу људи
На пијаци.

Сад остани смирен, мислим.
Сви твоји проблеми,
Непотребни
Као треће купатило,
Рука, нога, око:
Одавно су ван буџета.

**Гутљај горке досаде
двојице незадовољних
у два по подне или 454,684 Да**

Мијату Костићу

- Да је живот филм, роман, песма.
Слика из сећања која сублимира
Онај битан сегмент проживљеног:
Никад не би постојао овај дан,
Каже он.

- Уметност би онда остала високо,
Каже он.

- Медиокритет подигао стандард.

- Али није, и то говори о проблему.
- То говори више о животу
Него сви логички парадокси скупа.
Више од идеје за смислом.

- Људи који не цене уметност;
Не мисле у прошлом лицу;
Они носе једну потку недељивог.

- Они ни не брину, беспотребно
И унапред.
- Не баве се издвојеним моментима
Таквог типа.

- Оно што се одбацује тамо
Где је у питању роман или песма.
Слика из сећања. Ствар бесмисла.
То је оно што пред њима
Представља смисао.

- Трају један ни по чему битан дан
Унедоглед, каже он. Замиру без знања.
Као овај срк.

Умиру спокојни.

- Чиста лакрдија, каже он.
Моронска киселина што изједа свет.

Пољска има нобеловце

Пољска има нобеловце.

Али не зна за то жена онедавно
Запослена у библиотеци.

Мада ни ја не знам како сам се
Више пута
Затекао пред ликом и делом
Марије Склодовске.

Ако поделимо то незнање,
Убеђен сам да је за нас двоје
И Кшиштоф Кјешловски неки јефтин отров
За комарце.

Кад би му уопште погодили име.

Срећом па он није део целе приче.

-Како? Пита она.

Мора да је чудно што говорим тако,
Као пред разредом.
Писца насловљавам прво презименом.

Правим кратак увод.
Понављам то исто, замуцкујем.

Већ се питам да не грешим.

С чела ми избија прва грашка зноја.

Зијају у мене на хиљаде рикни.

Уши ми, без сумње, црвене.

Она сриче преда мном М И Л О Ш.

Сваким прстом секунд ближе

До спознаје.

Како сам се затекао овде?

-Нема ништа од Чеслова.

Хвала богу, мислим. Већ сам претрнуо.

Један Нобел мање за Пољаке.

На аутобуској станици

Зависно од тога колико се раније појавиш,
Толико се према себи одређујеш
Где ћеш.

Ако то баш буде двадесет минута,
Као данас,
Онда се толико сабереш уназад.

Мењаш минут за годину.

Одлазиш прецизно баш у онај дан,
И у онај час, пре толко-и-толко,
Тако како памтиш.

Уколико не буде кашњења.

Онда то потраје.
Ни ти, нити људи око тебе, што већ базде
На керове, не знате
Колико.

Ако опет почне киша:
Не тутњи над главом – то ти киснеш
Под лобањом.
Од сећања правиш океане.

Једна жена говори на лакат како

Би да уђе. Другу носиш на рамену.
Пробада те у колону.
По глави се расплињују трнци.

Нешто ти се ваља у желуцу.

Испарава врео асфалт.

Зеуксидова смрт

Увек спреман да се сажме.
Да се сведе на цртицу
Међу обрвама.
Да у залогају обухвати слона.
Господин Петровић
Мала један портрет.

Од уста до уста, од ока до ока,
Од прста до прста.
У излогу с ципелама.
На шалтеру за перонске карте.
Изнад чаше с лимунадом:

Права мера једне трагедије
Лежи у односу
Који човек гаји наспрам
Недостижног, каже он.

Увече ми зид прошаран
Рекламом са кинеске робне куће,
Просутом по њему
Црвено и жуто, шљашти.
Сигуран у себе,
Глас с ТВ-а саопштава како:

На крају баладе,
(Или крају дана)

И на концу конца, у земљи Србији,
Да кажемо, негде, као –
Стварност надмашује оно
Замисливо.
Зло се клеше пред нашим очима.

Ја то могу да потврдим.

Жамор гасне под прозором.
Уморном ми глава
Пада.
Склапам очи. Потискујем.
Не мислим речима.

Одјекује од зидова. Бљешти.
Улицом завија.
Ватрогасни камион
Срља низ калдрму.
По прозору пљушти киша.

На киши сам. Сам. Каљав и уплакан.
Уши од срамоте горе.
Падам на колена, падам
Под точкове.

Разочаран као Келсос,
Кога нико ни не чује.
Нико не узима за озбиљно...

Мир.

Све је утихнуло.
Слика титра пред очима.
С екрана се смеши
Хераклејска Афродита:
Богиња прославља летњи солистициј,
Дубоко у ноћ.

Имам змијско тело.
Гипко и дугачко.
Говори ми глас.
Само је кроз време,
Попут змијског цара,
Попримило облик згужваног шешира...

Ујутру ме чека испијена кафа.
Талог плута судопером.
Да полудиш.

Откад је запалио зграду
Геронтолшког центра,
Петровића ни за лек.

Солипсистички летњи фестивал

Сцена:

Тина Гарнер се на тргу
Окреће по реци. Тело малог
Караоке апарата
Пршти под ударом њеног фалша.

Партер:

На клупици двоје заљубљених.
Окрећу се једно од другога.
Потом једно другом.

Парод:

Четири тинејџерке лењо
Размењују велтшмерц.

Са балкона:

Сунце допливава на средину неба.

Тина качи два прецизна тона.

Хераклит се церака из ложе.

Хватач снова

Једна пуста улица у подне.
Једно звоно зањихано у даљини.
Капија се таре о бетон и шкрипи.

Он носи у руци птицу јарких крила.
У очеве снове улази са зебњом.

Чесма капље у буре са водом.
Лишће шушти над његовом главом.
Сунце бежи за облаке.

Потребан је опрез кад се ступа
У сећање једном напуштено.
Треба бити начисто са собом
Па да не дозволиш да страх преовлада.

Можда:
Кад се брава спусти без додира.

Птица тада имитира звоно,
Клокот и капију.
Замлатара крилима на уво.
Гребе по прстима, штипа.

Унутра засмрди на буђ и устајалост.

Птица се отргне.

Врата тресну иза њих.

Сад у полумраку, опрез
Бива нагло удвостручен.
Страх постаје неминован како год
Се узме.

Тишина се мрести у ушима.

Са зида га гледа породична слика.
До ње распрострта сенка.
Уз њу огледало.

Поред њега – паучина
У обручу од куване врбе.

Тек тад види
Кавез на регалу, одавно напуштен –
Вејавица покљуцаних љуспи рађа
Мачка у одразу.

Зраци сунца урањају
У облак прашине.

Обруч стоји празан.

Два црвена пера лелујају.

Беспризорно,

Овим сталним понављањем
Открива се тајна
Нашег битисања.

Октопод смо заплетених крака.
Можда Кракен у самртном ропцу?

Нисмо ли импулси
Што путују уздуж кичми,
Једно по другоме?

Кад ти дођем до потиљка,
Ти забациш главу и колена.

Оставим те
Да погледом шараш по плафону.
А срце ти гурам у желудац.

Одисеј под киријом

Она брзим покретима гребе
Варјачом по шерпи.
Треска напред-назад.
Свуда пршти лук.

Тако везе по шпорету.

Ја на бамбусовој дасци
Сецкам шампињоне.
Као да сасецам таласе под собом.

Увелико касним с послом.

Потпуно крвавог парадајз сосом:
Руке ме издају.

Он у дневној соби
Зија пред екраном, у идоле
Који могу бити његов отац.

Не сецкају шампињоне.
Не касне са ручком,
Одрастањем, киријом.
Везани за време као за јарболе:

Овај дан уз песму
Ауто сирена.

Кронирање

У једној од соба где сам одрастао
С прозора без стакла вириле су сенке –
Отворено крило преко којег леже
Положене ствари мог ујака.

Она ни не слуги моје стрепње.
Он једе и ћути.
Прозори се трескају под ветром.

Ноћас ће на зиду да порасте тама.

Скривених ушију лежим непомичан.
Крваве чељусти реже у дну собе.
Она замуцкује.
Он безбрижно спава.

Прогутати очинске страхове,
То је скоро канибализам.
Чедоморство митских пропорција.

Купам се у зноју. Опипавам трбух.

Млечни пут

Преплићемо у изградњи прсте.
Уста нам се скупљају од глади.
Над главама кров.

Међу четири зида
Уловљено Сунце:

Једемо га на заласку,
Кад постане слатко.

Пена плавог сока
Испуњава прозор.

Цео свет у овој кућици од трске.
По ободу сисе поред нас
Сливају се капи млека.

Барбаризам

Данас пада киша.
То је добро саопштити неком као вест.
Као празник чула.
Добро за Превера. За кафу. Шансону.
Има неколико битних аспеката
По којима киша утиче на психу.

Можеш у кревету
Да је слушаш како добује по симсу.
Соба је у полумраку. Ваздух лакши за
Дисање. Кад те неки глас прекине у мисли
Како такав дан треба одћутати,
Ти спремиш кишобран.

Све те заостале, варварске радости.
Сав тај патос појавног живота.
Веома је непожељно да кисну ципеле.
Имаш кишу с телефона.
Ко још иде по том кијамету,
Јебала те Барбара.

Платонове мрље

Једну жену у Француској,
Док је пила кафу на тераси,
С неба па у ребра звекне
Метеорит.

Мало парче растопљеног
Гвожђа, и још чега.
Чланак објашњава сличне
Потанкости.

Ја лежим у кревету,
Прекрштених ногу.
Повремено прекинем читање.
Повремено и ослоним једну
О колено друге.

Повремено прођем
По флекама на плафону.
Замишљаам облике.

Руке гурнем под потиљак.

Шести прст без палца

Одвојено сабирамо букет цвећа

По сећању.

Убирамо презреле крунице. Стежемо

Песнице.

Срећемо се на средини распуклог

Кревета.

Са две стране одвојени раскораком

У процепу.

Ти постајеш вијадукт, ја твој ходач

Преко жице.

Носим ружу у зубима. Носиш њено

Звоно.

Овај сусрет

Називамо домом. Не стајемо

Међу прсте.

Не гледамо доле. Горе. Нигде.

Слабо

Светло допире кроз прозор.

Покварена лампа

Штрцка у наше две сенке.

Степенице до четвртог спрата

*In a tree by the brook, there's a songbird who sings,
Sometimes all of our thoughts are misgiven*

Неко звони на интерфон.
Са звучника крчи глас.

На прозору уловљено небо.
Пар облака
Попут зрелих маслачака.

На дрвету до потока
Пева птица.
Глас се пита.

Одзвањају потпетице.
Кључ у брави замуцкује.
Неко куца на вратима.

Колико
Док почнем да лајем?

Огледало на зиду без ушију

Мене нису украли цигани.
Нису ме дојили, нису
Појили у шуми.
Мада сам ту често проводио време.

И данас се због детињства
Испуњеног неким унутрашњим,
Неким црним чергарењем,
Претварам у лудог боље него други.

Прве године живота
Чине ме једино потпуно сигурним
У то како ништа није баш сигурно.
Дани до поласка међу људе.

Мени нису прорекли судбину,
До сад.
Дали су ми парче меса из циганске
Торбе. То је све.

Отада сам канибал.
Жваћем усне кад помислим:
Историја мог лудила сведочи за мене.

Малопре је пред вратима
Стајала циганка. Побегла је.

Б 612

Поздрављам недељу.
Њене прсте од кормила.
Њену песму на палуби.

Сунцу,
Ветру,
Облацима.

Усијаном камену лобање,
Приљубљујем шкољке слова.
Речи углављене међу трепавице.

На том броду од костију.

Пан Петар

Вагони се труцкају уз брда.
Низ падину пролећу
Уз буку.

Повијени над кофером,
Преврћемо карте и кидамо
Пилеће батаке.

Јуче:

Она иде на посао.
Свако јутро, сем викендом.
Сем у време годишњих
Одмора.

Кува кафу, пуши у кухињи.
Провирујем
Кад са себе смакне спаваћицу.

Данас:

Он дише дубоко.
Сад је живот мит.
Све се прво види као реч.
Онда као последица.

Свет напољу бљешти.

Хаљина над њеним
Коленима диже
Једро за наш мали излет
Недођијом.

Сутра?

Остаћемо ту,
Безбедни, за сада.
Ујутру ће кроз прозор купеа
Да ушета Јадран.

Мало огледало изнад лавабоа
Носи лик дечака
Који никада не стари.
Он је рођен стар.

Post Scriptum

Фам. Врхунцем свог адолесцентског графичког стваралаштва сматрао сам ипак овај приказ једног уског дела себе у којој сам провео рану, и ону нешто мање рану младост.

Као и највећи део детињства, уз повремена измештања.

Међутим, за разлику од девојке и коња – након којих је уследило неколико лоших цртежа, (ако је и један добар) растегнутих кроз године – овај цртеж није био портретна минијатура.

Као ни ови други, уосталом.

Што можда ни по чему није битно.
Осим што је цртеж о ком је реч управо то својим значењем.
А значење је оно на чему се овде инсистира.

Данас се са потпуном сигурношћу може рећи како више нигде, до ту, не постоји овај и овакав простор, нити онај што је у њему боравио, и за ког је то, у највећем, представљало како спољни, тако унутрашњи његов свет – у огледалу један наспрам другог.
Зато је тај цртеж подједнако портрет колико и друга два. Јер он, након свега, приказује та два света у целини.
А то је сасвим портретно.

Он је још посебан и по томе што је својеврсна симбиоза претходно наглашеног: представља нешто што је заиста постојало онда кад је настајало (за разлику од девојке), и нешто што више не постоји, за разлику од фигуре коња, данас смештеног на мојој полици.

А насупрот оних који стоје испред и иза та два.

Да би све добило коначно значење тек кроз њега, који тако једино постоји, и не постоји, изван ове собе. На тај начин траје, и бестрајан је. У суперпозицији. Реторичан. Урамљен портрет на зиду с ког се надвија над сав преостали живот, неминовно загледан у себе; и даље, у мрак.

Док у једном другом кревету, ни по чему сличном овом, ја још једном пребацујем ћебе преко главе, тек једино носа негде протуреног за ваздухом; и сакривам уши, непомичан, док у њима шуми море: иначе би разне звери израњале из углова собе, и на њих се окомиле.

Уши давно изгрижене.

САДРЖАЈ

Неопходна етимологија	5
I КУЋА БЕЗ ЗИДОВА	
КРАТКА ТАМА	15
СЕПИЈА	17
ЗЕЛЕНИ МАЧАК	19
ПИКОВА ДАМА	21
КНЕДЛА У ГРЛУ	22
СТОЛПНИК	23
ПРВИ СУСРЕТ С БОГОМ	24
ЖМАРЦИ ПОД ТЕПИХОМ	25
ПРЕД КАПИЈОМ	26
УСКА ПУКОТИНА	27
КОКОШИЈА РАПСОДИЈА	29
НЕНАЈАВЉЕН ГОСТ	31
РЕЗИДБА	33
ГАРГАМЕЛ	34
МАТАДОР	38
ЦИГАНСКИ РОМАНСЕРОЊА	39
ЦРВЕНЕ УШИ	40
МРТВА ПРИРОДА	42
ПАД КУЋЕ БЕЗ ЗИДОВА	43
КАЛЕМ	44
ИСУС ПРЕД ПРОДАВНИЦОМ	45

II ЗИДОВИ БЕЗ УШИЈУ

ПАНОНИЈА	53
СМИРНА	55
ДЕЛФИ	56
ПРОДАВАЦ МАГЛЕ НА БУВЉОЈ ПИЈАЦИ	57
ГУТЉАЈ ГОРКЕ ДОСАДЕ ДВОЈИЦЕ НЕЗАДОВОЉНИХ У ДВА ПО ПОДНЕ ИЛИ 454,684 Da	59
ПОЉСКА ИМА НОБЕЛОВЦЕ	61
НА АУТОБУСКОЈ СТАНИЦИ	63
ЗЕУКСИДОВА СМРТ	65
СОЛИПСИСТИЧКИ ЛЕТЊИ ФЕСТИВАЛ	68
ХВАТАЧ СНОВА	69
БЕСПРИЗОРНО	71
ОДИСЕЈ ПОД КИРИЈОМ	73
КРОНИРАЊЕ	74
МЛЕЧНИ ПУТ	75
БАРБАРИЗАМ	76
ПЛАТОНОВЕ МРЉЕ	77
ШЕСТИ ПРСТ БЕЗ ПАЛЦА	78
СТЕПЕНИЦЕ ДО ЧЕТВРТОГ СПРАТА	79
ОГЛЕДАЛО НА ЗИДУ БЕЗ УШИЈУ	80
Б 612	81
ПАН ПЕТАР	82

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

ПРЕСТОВИЋ, В. В., 1992-

Црвене уши : или Лубин на сувом : (генеалогичка
ишчашеног колена) / В. В. Престовић ;
[графичко решење В. В. Престовић]. - Младеновац
: Литера, 2026 (Младеновац : Пиксел студио).
- 92 стр. : илустр. ; 21 cm

Тираж 100. - Неопходна етимологија: стр. 5-6.

ISBN 978-86-81010-57-0

COBISS.SR-ID 190900745